

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 kwietnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Józef Wąsik
Sędziowie:	SSA Grzegorz Krężolek (spr.) SSA Barbara Baran
Protokolant:	sekr.sądowy Katarzyna Rogowska

po rozpoznaniu w dniu 22 marca 2016 r. w Krakowie na rozprawie

skargi Grupy O.(...)w K. o wznowienie postępowania

w sprawie z powództwa (...) C. (...). (...) Spółki jawnej

w R.

przeciwko Grupa (...).w K.

o zapłatę

zakończony prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 16 października 2013 r. sygn. akt I ACa 903/13

I. zmienia objęty skargą wyrok nadając mu treść:

„1. zasądza od strony pozwanej Grupy O.(...)w K. na rzecz strony powodowej (...) C. (...). (...) Spółki jawnej w R. kwotę 120 000 zł (sto dwadzieścia tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 2 grudnia 2010 r,

2. w pozostałym zakresie powództwo oddala,

3. zasądza od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 7 816 zł (siedem tysięcy osiemset szesnaście złotych) tytułem części kosztów procesu,

4. w pozostałej części apelację strony powodowej, a apelację strony pozwanej w całości oddala,

5. zasądza od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 6 068 zł (sześć tysięcy sześćdziesiąt osiem złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.”

II. w pozostałym zakresie skargę o wznowienie postępowania oddala;

III. zasądza od strony powodowej na rzecz strony pozwanej kwotę 5 508 zł (pięć tysięcy pięćset osiem złotych) tytułem części kosztów postępowania wywołanego skargą;

IV. zasądza od strony powodowej (...) C. (...). (...) Spółki jawnej w R. na rzecz strony pozwanej Grupy O.(...) w K. sumę 92 857,12 zł (dziewięćdziesiąt dwa tysiące osiemset pięćdziesiąt siedem złotych 12/100) tytułem zwrotu spełnionego świadczenia;

V. w pozostałym zakresie żądanie restytucyjne strony skarżącej oddala.

SSA Barbara Baran SSA Józef Wąsik SSA Grzegorz Krężolek

Sygn. akt : I ACa 1453/15

UZASADNIENIE

Grupa (...) (...) w K. , składając skargę o wznowienie postępowania , objęła nią prawomocny wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 16 października 2013r , sygn. akt I ACa 903/13 , domagając się wznowienia postępowania oraz zmiany tego rozstrzygnięcia poprzez oddalenie w całości powództwa strony powodowej , (...) C. (...). W. - spółki jawnej w R., oraz obciążenia jej kosztami postępowania.

Ponadto wniosła o zwrot spełnionego przez pozwaną świadczenia , zasądzonego w objętym skargą wyrokiem, w łącznej wysokości 271 703, 31 złotego.

Opierając skargę na podstawie wskazanej w art. 401¹kpc , motywując ją , spółka wskazała , że orzeczeniem z 16 października 2013r , Sąd Apelacyjny w Krakowie zmienił wyrok Sadu Okręgowego w Krakowie i zasądził od Grupy O.(...) na rzecz powódki kwotę 180 000 złotych z odsetkami , obciążając ją kosztami procesu oraz postępowania apelacyjnego

U podstaw tego rozstrzygnięcia znalazło się ustalenie i ocena , iż pozwana w sposób nieuprawniony korzystała z programu komputerowego „ (...) „ do którego autorskie prawa majątkowe przysługiwały stronie powodowej , co stanowiło zawinione naruszenie przysyłających jej do autorskich praw majątkowych do niego. Wobec tego , w ocenie Sądu Apelacyjnego , na podstawie art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b/ ustawy z dnia 4 lutego 1994r O prawie autorskim i prawach pokrewnych, żądanie powódki , domagającej się zapłaty kwoty 180 000 złotych wraz z odsetkami, odpowiadającej trzykrotności stosownego wynagrodzenia , które byłoby jej należne tytułem udzielenia zgody na korzystanie z utworu, jest żądaniem usprawiedliwionym.

Skarżąca podnosiła , iż wyrokiem z dnia 23 czerwca 2015r w sprawie SK 32/14 , Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności z Konstytucją tej normy na której zostało oparte orzeczenie Sądu Apelacyjnego, a data jego publikacji w Dzienniku Ustaw [1 lipca 2015r], w porównaniu z datą wniesienia skargi [30 września 2015r], decyduje o zachowaniu terminu do jej złożenia.

Zwracała uwagę , że w ramach rozpoznawania apelacji strony powodowej od wyroku Sądu I instancji, Sąd Apelacyjny badał jedynie przesłanki zastosowania normy uznanej za niekonstytucyjną , pomijając wszystkie te , które miały wpływ na zakres odpowiedzialności Grupy (...) (...), w tym charakteru przypisanego jej naruszenia praw autorskich spółki w R. , jego czasokresu ani też tego , czy i w jakim zakresie powódka przyczyniła się do powstania po swojej ewentualnego uszczerbku, podlegającego wyrównaniu którego , w ocenie skarżącej , w toku sporu nie wykazała.

Twierdziła także , że Sąd II instancji , przypisując poznawanej brak profesjonalizmu w sposobie postępowania , w związku z dalszym , po ustaniu umowy licencyjnej , korzystaniem z programu nie zwrócił uwagi , że także zachowanie

strony powodowej, która nie zadbała o sprawdzenie w jaki sposób program funkcjonuje już po upływie terminu w jakim pomiędzy stronami obowiązywała umowa , także nie może być uznawane za zawodowo poprawne.

Eksponując argument o nie odniesieniu przez stronę powodową szkody wywołanej zachowaniem skarżącej , podnosiła także , że umowa stron miała charakter barterowy, zakładający brak przepływów środków finansowych pomiędzy nimi w czasie jej obowiązywania i stosowanie tylko bezgotówkowej formy rozliczeń, zastosowanie której było w ogóle warunkiem jej podpisania.

W tych okolicznościach , tym bardziej , obciążenie spółki Grupa (...) (...)tak znaczną kwotą jaką jest świadczenie zasądzone przez Sąd Apelacyjny , nie znajdowało usprawiedliwienia, przemawiając dodatkowo za zasadnością żądania zwrotu spełnionego świadczenia.

Motywuując żądanie restytucyjne pozwana nie wskazała , w jakiej dacie świadczenie to faktycznie realizowała.

Odpowiadając na skargę, strona powodowa domagała się jej oddalenia oraz obciążenia strony przeciwnej kosztami postępowania.

Jej zdaniem powoływana przez skarżącą podstawa wznowienia nie może uzasadnić postulowanej w jej wnioskach zmiany wyroku Sądu Apelacyjnego dlatego , że wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 czerwca 2015r , zważywszy na jego zakres, nie doprowadził w swoich konsekwencjach do zniesienia możliwości dochodzenia, na podstawie przepisów ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, roszczeń ochronnych, w tym o charakterze odszkodowawczym przez osoby , których prawa autorskie zostały naruszone.

Ponadto przeciwko zasadności skargi przemawia to , że norma , która została [tylko w pewnym zakresie] uznana za niekonstytucyjną nie stanowiła bezpośredniej podstawy wyroku objętego skargą, nie decydując o jego treści . Podstawą ta był bowiem , w ocenie powódki , art. 17 w zw z art. 79 ust. 1 ustawy z 4 lutego 1994r , ustanawiający wyłączne prawo twórcy utworu do korzystania z niego na wszystkich polach eksploatacji , uzyskiwania wynagrodzenia z tytułu korzystania z nich przez osoby trzecie w ramach licencji oraz rozporządzania nim.

Powódka zwracała także uwagę , zważywszy na argumenty jakimi posłużyła się Grupa (...) (...)w motywach skargi , iż postępowanie nią wywołane nie służy ponownej merytorycznej weryfikacji ustaleń faktycznych oraz poprawności prawnej prawomocnego orzeczenia , a strona przeciwna jednoznacznie do tego zmierzając nie uwzględnia , iż złożona przez nią skarga kasacyjna , od wyroku z dnia 16 października 2013r , nie została przez Sąd Najwyższy przyjęta do rozpoznania.

Rozpoznając skargę , Sąd Apelacyjny ustalił następujące fakty istotne dla rozstrzygnięcia:

W następstwie uwzględnienia apelacji strony powodowej , objętym skargą wyrokiem z dnia 16 października 2013r , w sprawie I ACa 903/13, Sąd Apelacyjny w Krakowie , zmienił zaskarżony nią wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 27 lutego 2013r, sygn. akt : IX GC 816/10, w sprawie z powództwa (...) C. (...). W. - spółki jawnej w R. przeciwko Grupie O. (...)w K. o zapłatę sumy pieniężnej z tytułu naruszenia autorskich praw majątkowych i :

- zasądził z tego tytułu od pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 180 000 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 2 grudnia 2010r oraz

- kwotę 13 705, 02 zł tytułem kosztów procesu. [pkt 1 wyroku],

- oddalił apelację Grupy O. (...) [pkt 2], a nadto,

- zasądził od pozwanej na rzecz (...) C. (...). W. - spółki jawnej w R. sumę 10 555 zł , tytułem kosztów postępowania apelacyjnego [pkt 3 sentencji wyroku.]

Przyjmując za własne ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji , korygując je jedynie w zakresie terminu końcowego do jakiego stronie pozwanej przysługiwało uprawnienie do korzystania z programu powódki i ustalając ,

odmiennie niż to uczynił Sąd Okręgowy, że udzielona pozwanej licencja wygasła z dniem 1 października 2010r, Sąd Apelacyjny skonstatował, że strony nawiązały współpracę pomiędzy sobą w roku 2006.

W jej ramach powódka opracowała z przeznaczeniem dla Grupy O. (...), samodzielny program komputerowy „(...)”, z funkcją pobierania reklam z serwerów pozwanej. Był on, będąc przygotowany zgodnie ze wskazówkami skarżącej, przeznaczony docelowo dla masowego - końcowego użytkownika sieci.

Począwszy od 1 sierpnia 2006r strony sformalizowały współpracę, podpisując umowę licencyjną na okres roku. Kolejna z nich, zawarta 1 października 2008r, obejmowała nie tylko licencję na korzystanie z programu przez pozwaną ale także świadczenie usług promocyjno - reklamowych oraz poszerzenie funkcjonalności samego programu. W jej ramach Grupa (...) (...)zobowiązywała się do umieszczania w oknie logowania się do programu linków do aplikacji strony powodowej lub prowadzonego przez nią serwisu - reklama wraz z linkiem do stron prowadzonych przez spółkę (...), jak również świadczenia dla niej usług reklamowych na wybranych serwisach portalu O.(...) W dziale (...)

Z kolei strona powodowa zobowiązała się do dostarczenia takiej wersji programu (...), za pomocą której można było obsługiwać protokoły poczty elektronicznej (...)

Ta wersja programu miała zostać udostępniona końcowym użytkownikom (...) w formie pliku do samodzielnej instalacji na ich komputerach. Powódka zobowiązywała się także do niezwłocznych poprawek wykrytych błędów programu wedle reguł przyjętych umownie przez strony. Program miał posiadać elementy promocyjne przygotowane przez stronę pozwaną, będącymi linkami do wybranego przez Grupę O.(...)miejsca. Linki te, w formie tekstowej lub graficznej, miały się pojawiać w oknie głównym programu i oknie edycji listu.

Licencja udzielona umownie stronie pozwanej jako wyłączna, dotyczyła następujących pól eksploatacji:

- prawa sporządzania cyfrowego zapisu licencjonowanych materiałów,
- prawa wprowadzania materiałów do pamięci komputera oraz do własnych baz danych,
- prawa do obróbki komputerowej materiałów, wynikającej ze specyfiki medium internetowego,
- prawa utrwalania i zwielokrotniania, publikowania i rozpowszechniania materiałów w systemie (...), w sposób umożliwiający transmisję odbiorczą przez zainteresowanych użytkowników końcowych,
- prawa do tworzenia papierowych wersji materiałów [roboczych wydruków z portalu O.(...)]
- prawa dostosowania funkcjonalności materiałów do wymagań tego portalu,
- prawa wykorzystania materiałów wskazanych przez powoda w celu promocji i reklamy.
- prawa udzielania sublicencji użytkownikom końcowym (...) na pierwszym i drugim z wymienionych wyżej polach eksploatacji.

Licencja obowiązywała w czasie trwania umowy z tym, że w zakresie prawa udzielania sublicencji uprawnienie to miało obowiązywać w okresie 5 lat po jej zakończeniu.

Z tytułu udzielenia licencji strona powodowa miała otrzymać wynagrodzenie o charakterze ryczałtowym, w kwocie netto 60 000 zł [plus VAT] Taka samą wartość miała uzyskać od swojej kontrahentki Grupa (...) (...)w formie świadczenia usług promocyjno reklamowych na (...) C. .

Obydwie strony traktowały podpisaną umowę jako formę kontynuacji dotychczasowej współpracy gospodarczej. Nie było przy tym przedmiotem ich uzgodnień to, co stanie się z programem „ (...) „ i jego dodatkową funkcją w postaci materiałów promocyjnych, będących linkami / odsyłaczami / do wybranego przez pozwaną miejsca, już po zakończeniu stosunku umownego.

Powódka rzeczywiście przygotowała ustaloną przez strony wersję programu i udostępniła ją drugiej stronie . Po upływie okresu umownego pozwana poinformowała spółkę z R. , iż współpraca nie będzie w przyszłości kontynuowana z przyczyn ekonomicznych.

Po pewnym czasie od zakończeniu umowy, powódka zorientowała się , że program (...), jest nadal przez Grupę O. (...)dystrybuowany w ten sposób , iż jest on dostępny na stronach internetowych strony pozwanej , można go ściągnąć z nich. Nadal pojawiały się w nim reklamy. Program widniał wśród innych, w ramach serwisu (...)(...) , mimo , że strona powodowa nie wyrażała uprzednio zgody na jego rozpowszechnianie poprzez ten serwis.

Po upływie okresu umownego nadal linki / odsyłacze / , w oknie głównym programu i w oknie edycji listów , niejako „ automatycznie „ kierowały użytkowników do materiałów promocyjnych przygotowanych przez Grupę. W banerze auto promocyjnym było przekierowanie na stronę pozwanej pod nazwą „ (...)„ na której mogły być umieszczane reklamy.

W tym czasie programu „(...)„ nie można było ściągnąć ze strony powódki , a była ta zamieszczona informacja , kto jest jego autorem oraz , że nie odpłatnie pozyskać program można za pośrednictwem portalu strony pozwanej.

Spółka (...), po zakończeniu umowy, nie dokonywała w programie żadnych modyfikacji , w tym takiej zmiany jego kodu źródłowego, by usunąć zeń odsyłacze do stron byłej kontrahentki. Taka możliwość pod względem technicznym istniała . Możliwa była także taka modyfikacja programu , dokonana przez pozwaną , w oparciu o którą banery reklamowe nie byłyby pobierane z zewnętrznych serwerów , a miejsce gdzie były dotąd prezentowane wypełniłyby z góry zdefiniowane treści. [baner statyczny lub wypełnienie tła kolorem] Ten drugi , łatwiejszy sposób , usunięcia możliwości pojawiania się materiałów promocyjnych powodował , iż od razu u wszystkich użytkowników końcowych, powstałby efekt w postaci zaprzestania wyświetlania treści reklamowych strony pozwanej.

Grupa (...)(...)doprowadziła do opisanej sytuacji [wypełniając banery reklamowe tłem] z dniem 10 grudnia 2010r.

W części uzasadnienia wyroku poświęconej ocenie prawnej roszczenia spółki (...), uznając za zasadną część z pośród postawionych przez nią zarzutów środka odwoławczego , Sąd Apelacyjny wskazał , że

a/ na podstawie umowy zawartej przez strony strona powodowa udzieliła pozwanej licencji na korzystanie ze stworzonego przez nią na zamówienie Grupy O.(...)programu komputerowego. Licencja ta miała charakter wyłączny.

b/ jakkolwiek strony , uściślając zakres uprawnień licencjodawcy , wyróżniły w niej pola eksploatacji na których miał on prawo korzystać z programu, to jednak z uwagi na ustalony ryczałtowy charakter wynagrodzenia należnego twórcy programu , powodowej spółce nie przysługiwało wynagrodzenie za korzystanie z utworu na każdym z tych pól,

c/ fakt , że w umowie zawarte było uprawnienie dla pozwanej do udzielania tzw. sublicencji na rzecz końcowych użytkowników sieci nie oznaczało , że Grupa (...)(...)była uprawniona , zgodnie z tym zapisem do udzielania ich , jako nowych przez następnych 5 lat od daty ustania umowy ale jedynie to , że do korzystania z programu na tej podstawie uprawnieni pozostali jedynie ci spośród takich użytkowników , którzy nabyli to uprawnienie w okresie trwania umowy, stron , a ta przestała obowiązywać z dniem 1 października 2010r.

d/ ustalona w sprawie okoliczność , iż po zakończeniu umowy program pozostawał dostępny na serwerach pozwanej w taki sposób , że każdy końcowy użytkownik mógł się z nim nadal stykać , niezależnie od tego czy dane , pochodzące pod pozwanej , dostępne za jego pośrednictwem przy wykorzystaniu (...) były aktualne czy nie, stanowi podstawę do usprawiedliwionej oceny , iż autorskie prawa majątkowe strony powodowej zostały w ten sposób naruszone,

e/ odwołując się do brzmienia art. 79 ust. 1 pkt 3 lit b/ ustawy O prawie autorskim i prawach pokrewnych , Sąd II instancji zwrócił uwagę , że przewidziane w tej normie uprawnienie beneficjenta tych praw do wyrównania szkody wynikającej z tego naruszenia w drodze domagania się zapłaty określonej kwoty pieniężnej jest niezależne od

zawinienia po stronie naruszcyciela. Ewentualna kwalifikacja jego zachowania jako zawinionego może jedynie wpływać na wysokość skutecznie dochodzonego z tego tytułu świadczenia ,

f/ Zdaniem Sądu , sposób zachowania Grupy O.(...)po ustaniu umowy stron może zostać zakwalifikowane jako zawinione w formie niedbalstwa , skoro mając takie możliwości , co potwierdziła zastępując z dniem w dniu 10 grudnia 2010r dotąd dostępne za pośrednictwem programu banery reklamowe tłem i uniemożliwiając tym samym użytkownikom końcowym dalsze korzystanie z niego , nie uczyniła tego wcześniej, a próbując stan , w którym program nadal był przez nią wykorzystywany bez stosownej licencji , będąc także dostępnym także użytkownikom końcowych nie legitymujących się sublicencjami .

g/ bez znaczenia dla tej kwalifikacji zachowania pozwanej jest to , że program stworzony przez (...) został tak skonstruowany , że pomimo zakończenia okresu umownego nadal działał niejako „ automatycznie „ korzystając z odsyłaczy /linków / do materiałów promocyjnych i reklamowych przygotowanych przez stronę pozwaną jako administratora systemu.

Nieistotne z rozważanego punktu widzenia było także to, czy informacje , możliwe w ten sposób do uzyskania przez użytkowników końcowych były aktualne oraz to ,że pozwana nie miała danych dotyczących kodu źródłowego programu , pozostających w dyspozycji spółki jego autorki , która także zaniechała jego korekty i tym samym program mógł nadal „ automatycznie” działać.

h/ taka kwalifikacja sposobu postępowania pozwanej , które doprowadziło do naruszenia majątkowych praw autorskich strony powodowej, w formie winy nieumyślnej , pod postacią niedbalstwa , była podstawą oceny Sądu zgodnie z którą (...) C. (...). W. - spółka jawna w R. może skutecznie ubiegać się na podstawie powołanego wyżej przepisu prawa autorskiego do przyznania na jej rzecz od byłej kontrahentki sumy pieniężnej, w wysokości odpowiadającej trójrotności stosownego wynagrodzenia , które w chwili jego dochodzenia, byłoby należne tytułem udzielania przez nią, jako uprawnioną do autorskich praw majątkowych związanych z utworem, zgody na korzystanie z tego programu.

Usprawiedliwia to uznanie żądania strony powodowej , domagającej się przyznania świadczenia z tego tytułu w kwocie 180 000 złotych z odsetkami od dnia 2 grudnia 2010r za uzasadnione , zważywszy na to , iż wynagrodzenie [ryczałtowe] ustalone w umowie stron za udzielenie licencji wynosiło 60 000 złotych.

To przytoczone wyżej stanowisko prawne Sądu II instancji było podstawą do zmiany zaskarżonego wyroku przy uznaniu apelacji strony powodowej za uzasadnioną.

Miało ono także to następstwo , iż mimo podzielenia jednego z zarzutów apelacyjnych pozwanej jako trafny , została ona oddalona w całości.

Podstawą rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego była norma art. 98 §1 i 3 kpc i wynikająca z niej , dla wzajemnego rozliczenia stron z tego tytułu, zasada odpowiedzialności za wynik sprawy.

Rozstrzygając o skardze , Sąd Apelacyjny rozważył :

Analiza treści pisma procesowego zawierającego skargę strony pozwanej prowadzi do wniosku , że spełnia ona konieczne wymagania formalne przewidziane przez ustawę procesową dla tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia. Opiera się przy tym na ustawowej podstawie wznowienia i została wniesiona w terminie o jakim mowa w §2 art.407 kpc.

Ocena ta dała podstawę do wydania przez Sąd Apelacyjny postanowienia o wznowieniu postępowania / por . k. 42 v akt /

W ramach merytorycznej jej oceny , w pierwszej kolejności należało zweryfikować argumenty , które powołała przeciwniczka skargi w odpowiedzi na nią / k. 19-22 akt / , uznając , iż są one dostateczną podstawą do jej oddalenia.

Zgodnie z tym stanowiskiem , wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 czerwca 2015r , w sprawie SK 32/14 na który , jako jedyną podstawę wznowienia powoływała się strona pozwana , nie dotyczył - z uwagi na zakres rozstrzygnięcia Trybunału - tych przepisów ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych , które stanowią podstawę normatywną ochrony majątkowych praw autorskich.

W oparciu o taki wniosek , strona powodowa , odwołując się do orzecznictwa Sądu najwyższego argumentowała , że ta część normy art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b/ ,która została uznana za niekonstytucyjną na podstawie tego wyroku , nie stanowiła bezpośredniej podstawy prawnej prawomocnego orzeczenia Sądu Apelacyjnego objętego skargą pozwanej. Podstawą ta bowiem był przepis art. 17 w zw z art. 79 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

W konsekwencji , oparta na powołanej przez Grupę O.(...)podstawie , skarga, jako niezasadna merytorycznie, powinna ulec oddaleniu.

Podzielając pogląd strony powodowej co do tego , że Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 23 czerwca 2015r nie wypowiadał się o zgodności z Konstytucją innych przepisów składających się na ustawiony w ustawie z 4 lutego 1994r system ochrony majątkowych praw autorskich, Sąd Apelacyjny uznaje za nietrafny pogląd powódki zgodnie z którym art. 79 ust. 1 pkt 3 lit b/ nie stanowił bezpośredniej podstawy rozstrzygnięcia Sądu Apelacyjnego z dnia 16 października 2013r , w sprawie I ACa 903/13.

Przypomnieć należy , że w orzecznictwie Sądu Najwyższego , które dotycząc wykładni art. 401¹ kpc , należy uznać za ukształtowane i jest podzielane przez Sąd Apelacyjny , w składzie rozpoznającym skargę , przyjęto pogląd zgodnie z którym , sytuacja opisana przez hipotezę wskazanego przepisu zachodzi wówczas , gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją , na podstawie którego , zostało wydane [prawomocne] orzeczenie objęte skargą.

Dla realizacji tej podstawy wznowienia niekonstytucyjny przepis musi być przy tym podstawą bezpośrednią , decydującą o wyniku rozstrzygnięcia , którego ona dotyczy. Tylko wówczas Sąd , w wyniku wznowienia postępowania , ma możliwość odmiennego niż uprzednio , rozstrzygnięcia sprawy.

/ por. bliżej w tej materii także judykaty Sądu Najwyższego z 22 lipca 2014r , sygn. III UK 194/13 , z dnia 22 października 2014r , sygn.. II CZ 59/14 , i z dnia 12 czerwca 2015r , sygn. II CZ 36/15 , wszystkie powołane za zbiorem Lex/

Treść uzasadnienia wyroku objętego skargą , w ramach którego doszło , na skutek uwzględnienia apelacji powódki , do zmiany orzeczenia Sądu niższej instancji , w uznaniu żądania spółki z R. za w całości usprawiedliwione , w sposób nie budzący wątpliwości wskazuje , wbrew stanowisku przeciwniczki skargi , że to właśnie art. 79 ust. 1 pkt 3 lit b/ ustawy z dnia 4 lutego 1994r O prawie autorskim i prawach pokrewnych był bezpośrednią podstawą normatywną orzeczenia reformującego rozstrzygnięcie Sądu niższej instancji.

Pisemne motywy orzeczenia z 16 października 2013r w sposób nie budzący wadliwości wskazują , iż Sąd Apelacyjny uznał żądanie przyznania odszkodowania w formie zapłaty kwoty pieniężnej w wysokości trójkrotności stosownego wynagrodzenia za usprawiedliwione, uprzednio ustalając i oceniając , iż sposób zachowania pozwanej , w warunkach nie obowiązywania pomiędzy stronami sporu umowy licencyjnej jest zawinionym naruszeniem majątkowych praw autorskich powódki do programu (...),

Sąd przy tym wyraźnie zastrzegł , że norma ta stanowi samodzielną podstawę materialno prawną podejmowanego rozstrzygnięcia. / por str. 19 uzasadnienia wyroku , k. 403 , akt postępowania prawomocnie zakończonego - w załączeniu/

Rozważając , wobec takiej oceny zarzutu strony powodowej, to, czy , a o ile tak, to w jakim zakresie skarga strony pozwanej może doprowadzić do zmiany wyroku z dnia 16 października 2013r , wskazać należy , iż strona pozwana oparła skargę tylko na podstawie wskazanej w art. 401¹ kpc

Zgodnie z art. 412 §1 kpc Sąd rozpoznający skargę , rozpoznaje sprawę na nowo, w granicach , jakie określa podstawa wznowienia. Podstawa ta jest dla niego wiążąca.

/ por . bliżej także stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w judykatach z 6 grudnia 2005r , sygn. I CZ 138/05 / nie publ/ oraz z dnia 21 września 2011r , sygn. II PZ 24 / 11 , powołany za zaborem Lex nr 1108550/

Postępowanie zmierzające do merytorycznego rozpoznania skargi nie stanowi zwykłej kontynuacji dotychczasowego postępowania , nie może prowadzić do ponownego rozpoznawania sprawy od początku. Jego istotą jest bowiem stwierdzenie czy rzeczywiście miały miejsce okoliczności wskazujące na realizację podstawy wznowienia na jakiej skarga została oparta oraz , czy ta powołana i wykazana jako rzeczywiście istniejąca podstawa , miała wpływ na treść objętego tym nadzwyczajnym środkiem za skarżenia prawomocnego orzeczenia. Innymi słowy czy przy jej uwzględnieniu treść tego rozstrzygnięcia byłaby taka sama, czy też od niego różna.

/ por. także , wyrażające podobne stanowisko : wyrok Sądu Najwyższego z 30 września 1998r , sygn.. I CKN 475/98 / nie publ / i postanowienie z dnia 25 lutego 2009, sygn. II CSK 501/08 , powołane za zbiorem Lex nr 528129 , jak również uwagi D. Zawistowskiego w komentarzu do kodeksu postępowania cywilnego t. II , Wydawnictwo Wolters Kluwer Business 2011./

Uwzględniwszy te uwagi o charakterze generalnym i odnosząc je postępowania wywołanego skargą Grupy O(...)wskazać należy , że powołana przez nią jako wyłączna, podstawa wznowienia opisana przez art. 401¹ kpc zdecydowała o jego zakresie.

Przedmiotem oceny Sądu w jego ramach pozostawało jedynie to, czy i jaki wpływ na treść prawomocnego wyroku objętego skargą miała zmiana stanu prawnego spowodowana publikacją wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 czerwca 2015r , sygn. SK 32/14 .

Wskazana przez skarżącą podstawa wznowienia oraz związanie nią Sądu rozstrzygającego o skardze powodowało , że nieistotne z punktu widzenia jej zasadności pozostawały te wszystkie argumenty skarżącej za pomocą których starała się ona podważyć merytoryczną zasadność wyroku z dnia 16 października 2013r , wskazując , w szczególności , na brak szkody po stronie powódki oraz nieprawidłowości w zachowaniu (...) C. po zakończeniu stosunku umownego stron co , w jej ocenie , powinno prowadzić , co najmniej , do ograniczenia odpowiedzialności odszkodowawczej wobec byłej kontrahentki.

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego, zgodnie z którym art. 79 ust. 1 pkt 3 lit b/ ustawy z dnia 4 lutego 1994r O prawie autorskim i prawach pokrewnych / DzU z 2006 Nr 90 poz. 631 z późn. zm] , w zakresie w jakim uprawniony, którego autorskie prawa majątkowe zostały naruszone , może żądać od osoby , która naruszyła te prawa , naprawienia szkody poprzez zapłatę sumy pieniężnej , w wysokości odpowiadającej - w przypadku , gdy naruszenie jest zawinione - trzykrotności stosownego wynagrodzenia, które w chwili dochodzenia byłoby należne tytułem udzielenia przez uprawnionego zgody na korzystanie z utworu , jest niezgodny z art. 64 ust. 1 i 2 w zw z art. 31 ust.3 i art. 2 Konstytucji RP , spowodował wyeliminowanie tej normy z porządku prawnego w dacie publikacji tego rozstrzygnięcia w Dzienniku Ustaw.

Skutek ten , co nie może budzić wątpliwości, ma wpływ na treść wyroku objętego skargą albowiem to właśnie ten , uznany za niekonstytucyjny przepis stał się bezpośrednią podstawą normatywną rozstrzygnięcia Sądu Apelacyjnego z 16 października 2013r.

Wniosek taki jest podstawą do zmiany objętego skargą wyroku.

Potwierdzenie zachodzenia podstawy wznowienia powołanej przez stronę pozwaną nie oznacza jednak, że skarga strony pozwanej może zostać uwzględniona w takim zakresie, jaki jest postulowany przez zawarty w skardze wniosek o reformowanie prawomocnego rozstrzygnięcia. Nie ma bowiem podstaw do oddalenia powództwa strony powodowej w całości.

Jak wynika z treści wyroku Trybunału Konstytucyjnego ma on charakter orzeczenia zakresowego, albowiem stwierdza niezgodność z Konstytucją jedynie części normy zawartej w art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b/ ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Mianowicie tego jej fragmentu, który przewiduje możliwość przyznania odszkodowania w formie zapłaty sumy pieniężnej na rzecz uprawnionego z tytułu autorskich praw majątkowych, które zostały naruszone w sposób zawiniony, w wysokości trzykrotności stosownego wynagrodzenia.

Orzeczenie to nie obejmuje i co oczywiste nie ocenia z punktu widzenia konstytucyjności, pozostałej części tego przepisu, zgodnie z którą taka forma odszkodowania należąca jest uprawnionemu z tytułu naruszenia autorskich praw majątkowych, w wysokości dwukrotności stosownego wynagrodzenia, które w chwili dochodzenia, byłoby należne tytułem udzielenia przezeń zgody na korzystanie z utworu.

Ta część przepisu art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b/ ustawy, nadal zatem pozostaje w systemie obowiązującego prawa, korzystając z domniemania konstytucyjności.

Przedstawiony we wstępnej części niniejszego uzasadnienia stan faktyczny, który posłużył Sądowi Apelacyjnemu dla wydania wyroku objętego skargą jest dla Sądu rozstrzygającego o niej wiążący, tym bardziej gdy zważyć, że skarżąca nie powołała podstaw mogących prowadzić do jego korekty w ramach postępowania skargowego.

Nadto, uwzględnwszy, że Sąd przy rozstrzygnięciu o skardze ma obowiązek brać pod rozwagę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy wyznaczonej w postępowaniu wywołanym skargą, trzeba powiedzieć, że nie ujawniły się, podczas jego przebiegu żadne inne fakty, które poprawność tych ustaleń mogłyby podważyć.

Przy przyjęciu zatem tych ustaleń, ocenić należy, że sposób działania Grupy O. (...) w K. po zakończeniu pomiędzy stronami stosunku umownego na podstawie którego pozwana jako licencjobiorca mogła korzystać z utworu autorstwa powódki, w postaci programu komputerowego „ (...) „, należy zakwalifikować jako naruszenie autorskich praw majątkowych (...) C. (...). W. - spółki jawnej w R..

Rodzi to jej odpowiedzialność odszkodowawczą, jako naruszydciela tych praw w formie wskazanej w żądaniu powódki / zapłaty sumy pieniężnej /, w wymiarze określonym przez art. 79 ust. 1 pkt 3 lit b/ ustawy z dnia 4 lutego 1994r o prawie autorskim i prawach pokrewnych [DzU z 2006 Nr 90 poz.631 z późn. zm.], w zakresie w jakim przepis ten nadal obowiązuje.

Zatem suma należna powódce z tego tytułu zamyka się w kwocie 120 000 złotych, odpowiadającej dwukrotności stosownego wynagrodzenia, które w chwili jego dochodzenia byłoby należne, tytułem udzielenia przez uprawnioną zgody na korzystanie z utworu.

Trzeba przy tym pamiętać, że z ustaleń faktycznych doniosłych dla rozstrzygnięcia sprawy wynika, że wynagrodzenie to - o charakterze ryczałtowym - w czasie, kiedy wiązała strony umowa licencyjna, zostało uzgodnione na sumę 60 000 zł.

Powyższa ocena doprowadziła, po uprzednim wznowieniu postępowania, wobec częściowego uwzględnienia skargi strony pozwanej, do zmiany objętego nią wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 16 października 2013r, sygn., akt I ACa 903/13, w sposób wskazany w pkt I wyroku.

Uznanie, że roszczenie strony powodowej jest uzasadnione w węższym zakresie aniżeli wynikało to z treści rozstrzygnięcia, którego skarga dotyczyła spowodowało, w ramach zmiany wyroku, konieczność także :

a/ oddalenia powództwa spółki z R. w pozostałym zakresie ,

b/ oddalenia jej apelacji w pozostałej części,

c/ zważywszy na zakres apelacji strony pozwanej , oddalenia jej w całości.

Zmiana orzeczenia co do meritum spowodowała także korektę orzeczenia jeżeli chodzi o koszty procesu oraz koszty postępowania apelacyjnego. [pkt 1 i 3 orzeczenia objętego skargą] .

Stosując jako podstawę do tych rozliczeń normę art. 100 kpc i uwzględniając zakres w jakim strona powodowa wykazała zasadność swojego roszczenia oraz skalę w jakiej strona przeciwna skutecznie się przed nim obroniła Sąd ustalił tę wzajemną relację w ten sposób , iż wyraża go proporcja 66% : 34 %.

W procesie powódka zapłaciła opłatę od pozwu w kwocie 9000 złotych , uiściła zaliczkę na poczet wydatków wysokości 1088, 02 zł . Należny był jej także zwrot sumy 3617 z tytułu wynagrodzenia zawodowego pełnomocnika oraz opłaty od pełnomocnictwa.

Łącznie poniosła zatem 13 705,02 złotego.

Koszty strony przeciwnej to suma 3617 zł.[zaliczka na opinię biegłego nie została wykorzystana i powinna ulec zwrotowi]

Ogółem koszty te zatem zamknęły się kwotą 17 322, 02 złotego.

Z tej ogólnej sumy , przy zastosowaniu ustalonej wyżej proporcji, powodowa spółka powinna pokryć tylko, [z pewnym przybliżeniem] 5 889 zł. Zatem z tytułu kosztów procesu należna jest jej od przeciwniczki procesowej różnica wyrażająca się wielkością 7 816 złotych [13 705- 5 889]

Orzekając o kosztach postępowania apelacyjnego , którego podstawą był przepis art. 100 kpc w zw z art. 108 §1 i 391 §1 kpc i stosując tę samą co uprzednio proporcję, Sąd uwzględnił , że powódka , której apelacja w części okazała się zasadna, poniosła opłatę od środka odwoławczego w kwocie 7 885 zł , należne jest jej również wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika w wysokości 2 700 złotych.

Z kolei koszty należne stronie przeciwnej to wynagrodzenie radcy prawnego - 2700 zł. Łącznie zatem koszty postępowania apelacyjnego wyraża wielkość 13 285 zł [7 885 + 2700 + 2700]

Strona powodowa powinna ponieść z tego tylko [pewnym przybliżeniu] 4517 zł , skoro pokryła ogółem 10 585 zł , należna jest jej od przeciwniczki procesowej różnica w kwocie 6 068 złotych.

Z podanych przyczyn Sąd Apelacyjny, w częściowym uwzględnieniu skargi strony pozwanej orzekł jak w punktach I i II sentencji wyroku , na podstawie art. 412 §2 kpc.

Rozstrzygając o kosztach postępowania wywołanego skargą, Sąd Apelacyjny zastosował na podstawie art. 406 kpc ; art. 100 kpc w zw z art. 108 §1 kpc

Uznając , że skarga strony pozwanej została w części uwzględniona przyjął , że tym zakresie Grupa (...)(...)jest podmiotem wygrywającym sprawę , co do zasady.

Dokonując , przy tym założeniu rozliczenia kosztów jakie obydwie strony poniosły w postępowaniu wywołanym skargą , oparł się na proporcji zgodnie z która pozwana może skutecznie domagać się ich zwrotu pd powódki w skali 34 %

Skarżąca uiściła opłatę od skargi – 9000 złotych , należne jest jej również wynagrodzenie pełnomocnika będącego radcą prawnym w kwocie 3600 złotych [według stawek należnych radcy prawnemu za postępowanie przed Sądem I instancji] Stronie przeciwnej należna jest kwota 3600 złotych.

Łącznie koszty postępowania skargowego zamykają się zatem sumą 16 200 złotych [12 600 + 3600] .

Z tej sumy Grupie O.(...)należna jest od powódki część poniesionych celowo kosztów w postępowaniu skargowym , odpowiadająca kwocie stanowiącej 34 % ich rozmiaru, wyrażonej wielkością 5 508 złotych. [pkt III sentencji wyroku].

W ramach skargi strona pozwana zgłosiła , na podstawie art. 415 kpc , żądanie zwrotu spełnionego na rzecz powódki świadczenia pieniężnego, w łącznej kwocie 271 703 , 31 złotego , które to środki przekazała spółce z R. po uprawomocnieniu się wyroku z 16 października 2013r.

Jakkolwiek Grupa (...)(...)nie wskazała wyraźnie jakie składowe tworzą tę kwotę, tym nie mniej usprawiedliwionym było przyjęcie , iż złożyła się na nią suma przyznanego w prawomocnym wyroku żądania głównego [180 000 złotych] , odsetki od niej , liczone począwszy od 2 grudnia 2010r oraz koszty procesu oraz postępowania apelacyjnego , w łącznej wysokości 24 260, 02 zł.

Strona powodowa nie odnosząc się do tego żądania w odpowiedzi na skargę , na rozprawie poprzedzającej wydanie wyroku przyznała , iż świadczenie to , we wskazywanej w żądaniu restytucyjnym wysokości, zostało przez spółkę z K. na jej rzecz spełnione.

Przeciwniczka skargi, domagając się jego oddalenia podniosła , iż przekazane jej pieniądze zużyła , a nadto obecnie jest w złej kondycji finansowej. / por. k. 42 v akt , zapis dźwiękowy rozprawy z dnia 22 marca 2016r - minuty 25-30 /

Na podstawie przepisu art. 415 kpc , w sytuacji gdy na skutek merytorycznego rozpoznania skargi o wznowienie postępowania dochodzi do zmiany lub uchylenia objętego nią orzeczenia, skarżący może domagać się zwrotu spełnionego lub wyegzekwowanego świadczenia.

Możliwość taka nie wyklucza dochodzenia przez skarżącego , w odrębnym procesie naprawienia szkody poniesionej na skutek wydania lub wykonania wyroku , który okazał się być wadliwy, co potwierdził wynik postępowania skargowego.

Treść tej normy , szczególnie w kontekście argumentów podniesionych przez przeciwniczkę skargi przeciwko zasadności roszczenia restytucyjnego , jednoznacznie odwołujących się uregulowania z art. 409 kc składającego się na instytucję bezpodstawnego wzbogacenia / nienależnego świadczenia / , każe w pierwszej kolejności wypowiedzieć się co do charakteru roszczenia zgłoszonego przez Grupę O.. (...)

O ile bowiem przyjmować , że przepis art. 415 kpc , jakkolwiek zamieszczony w ustawie procesowej , ma charakter materialnoprawnej podstawy dla jego dochodzenia, to zarzuty stawiane przez powódkę byłyby zupełnie pozbawione znaczenia dla oceny jego merytorycznej zasadności.

W sytuacji wyrażenia oceny przeciwnej , zgodnie z którą norma ta ma wyłącznie proceduralny charakter, ustawiający uproszczony tryb dochodzenia roszczenia zgłoszonego w sprawie przez skarżącą , zarzuty oponentki skargi byłyby doniosłe dlatego , że właśnie przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu / nienależnym świadczeniu/ stanowiłyby tę materialną jego podstawę . Zatem Sąd, rozstrzygając o żądaniu zwrotu spełnionego / lub wyegzekwowanego świadczenia / , byłby zobligowany poddać je ocenie.

Rozważając to zagadnienie należy zwrócić uwagę , że wypowiedzi zarówno doktryny jak i orzecznictwa sądowego na ten temat były rozbieżne tym nie mniej pojawiające się wątpliwości , w sposób aprobowany przez Sąd Apelacyjny , w składzie rozpoznającym sprawę , usunął Sąd Najwyższy w motywach uchwały [7] z dnia 11 lipca 2012r , sygn. II PZP 1/12 , publ. OSNP 2013 nr 5-6 poz. 49.

Zgodnie z tym stanowiskiem przepis art. 415 kpc [rozważany na tle przepisów dotyczących postępowania wywołanego skargą kasacyjną] ma charakter wyłącznie procesowy , nie stanowiąc materialnoprawnej podstawy roszczenia o zwrot spełnionego lub wyegzekwowanego świadczenia.

Przy aprobacie dla tego stanowiska , wobec argumentów jakie zostały powołane dla jego uzasadnienia , mających ogólniejsze znaczenie , nie odnosząc się tylko do następstw wydania przez Sąd Najwyższy rozstrzygnięcia kasatoryjnego , w postępowaniu kasacyjnym , Sąd rozpoznający żądanie restytucyjne w sprawie niniejszej również uznaje przepis art. 415 kpc za wyłącznie formalnoprawny.

Ma to tę konsekwencję , iż rozpoznając je należało w pierwszej kolejności ocenić trafność zarzutów powódki wywodzonych z art. 409 kc albowiem ich podzielenie prowadziłooby od oddalenia żądania Grupy O.(...)

Weryfikując je Sąd Apelacyjny stoi na stanowisku , że zarzut odwołujący się do złej sytuacji finansowej przedsiębiorstwa spółki (...) nie tylko nie został w jakikolwiek sposób udowodniony czy nawet uprawdopodobniony , pozostając wyłącznie opartym na twierdzeniach powódki ale przede wszystkim jest zarzutem prawnie irrelevantnym z punktu widzenia skutecznego przeciwstawienia się roszczeniu restytucyjnemu.

Drugi z nich , odwołując się do faktu zużycia przekazanych powódce środków [w domyśle w taki sposób , iż obecnie nie jest już nimi wzbogacona] , także nie może być uznany za usprawiedliwiony.

Oto bowiem, poza samym jego sformułowaniem , profesjonalnie w postępowaniu zastąpiona spółka z R. , nie powołała żadnego dowodu mogącego potwierdzić ten , kwalifikowany przez normę art. 409 kc stan braku wzbogacenia.

Trzeba w tym kontekście przypomnieć , że do dobrodziejstwa wynikającego z tego przepisu kodeksu cywilnego może odwołać się tylko taki , bezpodstawnie wzbogacony podmiot , który uzyskaną bez tytułu prawnego korzyść utracił lub zużył nieproduktywnie lub bezproduktywnie tj. nie uzyskał w zamian za nią korzyści zastępczej lub dzięki niej nie zaoszczędził wydatku , który go obciążał. W przeciwnej bowiem sytuacji stan wzbogacenia , przyjmując nieco inna formę, nadal utrzymuje się, zwiększając aktywa lub ograniczając pasywa jego majątku .

/ por w tej materii , zbieżne z wyrażonym stanowiskiem, uwagi K. Pietrzykowskiego w Komentarzu do kodeksu cywilnego t. 1 s. 1324 , wydawnictwo CH Beck 2015, oraz, powołane jedynie dla przykładu, judykaty Sądu Najwyższego z 30 kwietnia 1962 , sygn. 4 CR 318/62 publ. RPE 1964 nr 3 s.305 z 21 kwietnia 2010r , sygn.. V CSK 320/09 oraz z 24 stycznia 2014r , sygn. V CNP 13/13 , obydwie powołane za zbiorem Legalis/

Nie wykazanie stanu braku wzbogacenia po stronie powódki , co więcej brak jakiegokolwiek aktywności dowodowej w tym zakresie , każą ocenić omawiany zarzut jako gołosłowny , co tym samym zwalnia Sąd od prowadzenia rozważań na temat tego czy (...) C. (...). W. - spółka jawna w R. musiała czy też nie liczyć się z obowiązkiem zwrotu świadczenia uzyskanego od pozwanej.

Przechodząc do oceny rozmiaru świadczenia , które podlega zwrotowi , w pierwszej kolejności zauważyć należy , że skarga o wznowienie postępowania została uwzględniona w części , prowadząc do zmiany objętego nią wyroku, tylko w pewnym zakresie .

Zmiana ta dotyczyła , gdy chodzi o roszczenie główne, kwoty 60 000 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 2 grudnia 2010r , a nadto kosztów procesu oraz kosztów postępowania apelacyjnego.

W konsekwencji skala w jakiej roszczenie restytucyjne mogło zostać uwzględnione , dotyczyło sumy następujących wielkości kwotowych :

a/ - 60 000 złotych o którą ograniczona została należność główna należna powódce,

b/ - 22 481, 10 zł odpowiadając kwocie odsetkowej od sumy 60 000 złotych , liczona od dnia 2 grudnia 2010r do 19 października 2013r , w którym , jak ustalił Sąd, posługując się kalkulatorem odsetkowym dostępnym na stronie internetowej (...), skarżąca spełniła świadczenie zasądzone wyrokiem z dnia 16 października 2013r ,

c/ - 10 376, 02 zł stanowiąc różnicę pomiędzy kwotą kosztów procesu oraz kosztów postępowania apelacyjnego , przyznanych stronie powodowej , w objętym skargą wyroku , a sumą kosztów które rzeczywiście okazały się jej należne [13 705, 02 zł + 10 555 zł] – [7816 zł. zł + 6 068 zł]

Zatem podlegająca zwrotowi część spełnionego przez pozwaną świadczenia wyraża się kwotą łączną 92 857, 12 zł [60 000 + 22 481, 10 + 10 376,02]

Taka też kwotę , w częściowym uwzględnieniu roszczenia restytucyjnego , Sąd Apelacyjny przyznał skarżącej od powódki , orzekając na podstawie art. 415 kpc. [pkt IV wyroku].

W pozostałym zakresie żądanie zwrotu , jako niezasadne , uległo oddaleniu [pkt V sentencji wyroku.]

SSA Grzegorz Krężolek SSA Józef Wasik SSA Barbara Baran